

Valtra Team

Valtra Valmet kundtidning • 2/1999

VALTRA VALMET

Nya HiTech- modeller

-Det bästa under 100 hk

PARTEK

Chefredaktör

Ray West, Valtra Traktor AB
ray.west@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Gjermund Bjørn, Valtra Norge AS
gjermund.bjorn@valtra.com

Eric Andersson, Valtra Traktor AB
eric.andersson@valtra.com

Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S
michael.husfeldt@valtra.com

Nicole Ollinger, Valtra Vertriebs GmbH
nicole.ollinger@valtra.com

Hannu Niskanen, Valtra Inc.
hannu.niskanen@valtra.com

Timo Mattila, Valtra Inc.
timo.mattila@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland

Grafisk design

Viherjuuren Ilme Oy

Lay-out

Salpausselän Kirjapaino Oy

Tryck

Salpausselän Kirjapaino Oy 1999/7070

Omslagsfoto

Valtra arkiv

Förord

Kära läsare,

Detta är nummer två av vår "nya" kundtidning, som vi har fått mycket positiva reaktioner på från läsarkretsen, Valtra Valmet-ägare. I det första numret handlade det mycket om vår nya traktorserie **HiTech**. Försäljningen av **HiTech** traktorer har slagit alla prognoser vi gjorde upp förra hösten. Under vårvisningarna och efterföljande demo- och Valtra Valmet -dagar har många tusen personer i vårt avlånga land provkört och fått känna på verklig mjukväxling och blivit mycket imponerade. Utrustningar som TwinTrac dubbelkommando, HiTrol turbinkoppling och Aires luftfjädrad framaxel är också mycket uppskattade. Många kunder har valt framaxel-fjädring - som bara måste upplevas! Vi har under året introducerat ytterligare två modeller i **HiTech** – serien, 6250 på 80hk och 6350 på 90 hk, som nu omfattar tio basmodeller från 80 till 200 hk. Nytt för i år är också en speciell skogshytt även med sikt uppåt samt tre nya färgalternativ: röd-, blå- och grön-metallic .

I skrivande stund har totalförsäljningen av traktorer i Sverige ökat något jämfört med 1998 och Valtra Valmets marknadsandel har också ökat vilket beror mycket på den nya traktorserien men också på den populära 100-serien - Sveriges mest köpta. Mycket är också tack vare vårt återförsäljarled som är landets starkaste och mest professionella återförsäljarnät, Lantmännen, i hela Sverige utom i Skåne där försäljningen sköts av vår egen personal.

Försäljningen av Valtra Valmet traktorer i Europa har ökat kraftigt i år särskilt på de stora marknaderna Frankrike, Storbritannien, Tyskland och Spanien, trenden fortsätter i och med att vi hela tiden utvecklar vårt återförsäljarnät på dessa marknader. Detta innebär att produktionen i fabriken i Finland ökar. I år kommer nästan ett tusen fler traktorer att tillverkas jämfört med i fjol!

Jag hoppas att Du skall få stor glädje av detta nummer av Valtra Team som trycks på fyra språk och distribueras i Sverige, Norge, Danmark och Tyskland.

Ray West
VD
Valtra Traktor AB
ray.west@valtra.com

Innehåll

Förord	2
Gotland, solens och vindarnas ö	4
Nya HiTech-modeller -Det bästa under 100 hk	6
Valtra Valmet i stan	8
Island, landet med vulkaner och varma källor	10
Optimism i östra Tyskland	12
Valtra växer stadigt	14
Den första HiTech-traktorn med TwinTrac levererad	16
Jordbrukslandet Sverige	18
Ren nordisk effektivitet: M100-serien	20
Magnus Samuelsson -Världens starkaste man	22
Dieselmotorn	24
Vi besöker flygfältet i Linköping	26
Fårö - lamm och ainbuskar	28
Veteraner: Lillvalmet	30
Regelbunden service lönar sig	31

Foto: Valtra arkiv

**6250 och 6350 – Det bästa
under 100 hk, **sidan 6****

Foto: Eric Andersson

**Jordbruks-
landet Sverige,
sidan 18**

**Världens
starkaste man,
sidan 22**

Foto: Eric Andersson

Gotland, solens och vindarnas ö

Foto: Eric Andersson

De gamla strandbodarna i Öja. De är försedda med eldstad och användes mera förr, t o m för övernattnin

Gotland ligger ca tio mil öster om fastlandet. Huvudön är ca 125 km lång och ca 43 km där den är som bredast. Högsta punkten, finns på Lojsta hed, ligger 83 meter över havet. Till ytan är Gotland att jämföra med Mallorca. Gotland har nästan 58.000

invånare, Mallorca över 300.000. Av öns befolkning bor ca 22.000 i Visby, medeltidsstad med ringmur, trånga gränder och många gamla kyrkoruiner, väl värd ett besök. Men vi ska ägna oss åt jordbruk och traktorer istället.

Foto: Eric Andersson

Gotland är ett jordbrukslän. Men Gotland är också ett län rikt på sevärda minnesmärken och kulturmiljöer. Huvudparten av ön utgörs av kalksten men det finns också sandsten och hårdare bergarter. Gotland är det län i Sverige där jordbruket betyder mest. Inget annat län sysselsätter så många människor, direkt och indirekt, av jordbruket. Den enda nackdelen som ibland drabbar gotländskt jordbruk är bristen på nederbörd, en faktor som passar semesterfirare och långväga besökare desto bättre. Ön besöks nämligen årligen av ett stort antal besökare från när och fjärran.

Storsudret – allvarsmark och blomsterängar

Vi börjar med en snabbvisit hos bröderna **Stig** och **Åke Pettersson** på "Storsudret", eller rättare sagt södra delen av ön. Bröderna driver en gammal släktgård och vårdar gamla traditioner och naturvärden. Gårdens namn är Unghanse, den ligger i Öja socken, och är en av fem gårdar på ön som under överinseende av Länsstyrelsen visar Gotländsk natur och kultur. Orsaken till myndigheternas engagemang är bl a att visa att det är möjligt att bedriva lantbruk i en känslig miljö, med stora natur- och kulturhistoriska värden.

På gården produceras idag såväl mjölk, nötkött som fårkött.

Bröderna Åke och Stig Pettersson, Unghanse i Öja på södra Gotland med den ena Valmeten och havet i bakgrunden.

Valmettraktorer och steintun

En märklig kvarleva från äldre tider är alla de stenmurar, eller steintun som bröderna säger, som inramar gården. Eftersom det på södra Gotland är och var ont om virke men gott om sten var det naturligt att inhägna markerna med hjälp av stenmurar som är det absolut bästa stängsel man kan ha till fåren. Dessa murar underhålls nogsamt av bröderna för att bevara dem i fint skick även för kommande generationer. Totalt finns på gården ca tolv kilometer stenmurar.

På gården finns två Valmettraktorer, en 355-4 och en 465-4.

Vad tycker ni om era Valmettraktorer, frågar vi?

– Vi tycker om små, lätta, enkla traktorer, säger Åke, och poängterar att gårdens drift och inriktning inte behöver större traktorer.

– Jag är mycket belåten med våra Valmettraktorer, tillägger brorsan Stig, och framhåller gärna vilken trevlig lastartraktor det är, smidig, lättväxlad och med drift på alla hjulen.

Eget fiskeläge

På Unghanse gård är både bostadshus och ladugård uppförda i kalksten, typiskt för Gotland. Nere vid havsstranden får vi också se de mycket speciella strandbodarna, dessa är också byggda i kalksten men taken är täckta av stora tunna sandstensblock, och utnyttjas inte direkt idag men är väl värda att bevara. Dessa strandbodar utnyttjades förr även för övernattnings, bl.a. vid fiske och sjöfågeljakt.

Strax intill gården ligger Öja kyrka, en av Gotlands 92 kyrkor, alla byggda på 11- och 1200 talen. Öja kyrka är helt byggd i sandsten och har ett högt torn som syns vida omkring, och man förundras över den byggnadsteknik som fanns redan på den tiden.

Längst ner på Gotlands sydspets ligger Hoburgen, ett naturreservat och militärt skyddsområde. Hit vallfärdar turisterna för att bl.a. beskåda den sk "Hoburgsgubben", en ansiktsliknande klippformation i sandsten, med näsa, mun och ögon. Ute på Hoburgen kan man också tidigt på våren, före all annan vegetation, i mager kalkstens-

Hans-Evert Johansson, Medebys i Hablingbo, med sin Valtra Valmet 900.

Foto: Eric Andersson

natur, hitta den lilla gula vackra blomman, Våradonis, också den en kär attraktion för den naturintresserade.

Gotlandshus i kalksten

När vi lämnat bröderna Stig och Åke Pettersson, Unghanse, ska vi förflytta oss norrut. Efter vägen ser vi en alldeles ny Valtra Valmet 900 och stannar till en stund för en pratstund med ägaren.

Vi har nu kommit till Medebys i Hablingbo och träffar **Hans Evert Johansson**. Hans gård är en ganska typisk djurgård så ladugården är full med mjölkkor, ca trettio-fem stycken. Utöver eget foder produceras bl a sockerbetor.

Hans Evert berättar att han kört hela vegetationsperioden med den nya traktorn och vi frågar om han trivs med sin Valtra Valmet 900?

En del av Unghanses myckna stenmurar. Hela 12 km stenmurar finns på gården.

– Alldeles utmärkt, svarar han utan tvekan.

– Den är mycket bra som lastartraktor. Det är dessutom en mycket prisvärd traktor som drar bra och är lättmanövrerad, säger Hans Evert, den passar perfekt på en djurgård.

Hans Everts gård Medebys har också, som så många andra, en för Gotland mycket typisk vit huvudbyggnad, med metertjocka kalkstensväggar.

På gården fanns sedan tidigare en Valmet 705-4, så erfarenhet av märket fanns tidigare.

■ **Eric Andersson**

Foto: Eric Andersson

Nya HiTech- modeller 6250 och

6350

– Det bästa under 100 hk

På årets SkogsElmia och med naturen i bästa försommarskrud utökades HiTech-serien med 6250 och 6350. Som alla HiTech-modeller är även dessa utrustade med miljövänliga s k "gröna motorer". Med sina 80 resp 90 hk passar de väl in i den i Sverige mest sålda effektklassen, 80–100 hk.

Valmetdieseln 420 DSRE utnyttjar modern insprutningsteknik som ger låga avgasemissioner och höga prestanda. Den producerar ett enormt vridmoment – 400 Nm (6250 – 360 Nm), och har en momentstegring på 39 % (6250 t o m ännu högre, 41 %). Högt startmoment, känt som Permatorque från motorerna i de större Valtra Valmet-traktorerna, gör arbetet lätt i alla lägen.

6350 har, jämfört med vår storsäljare sedan flera år, Valmet 6400, fem hk lägre motoreffekt, men 10 Nm högre vridmoment, och då är ändå redan 6400 allmänt känd som en stark och segdragande traktor (6250 fem hk mindre än 6300, men med 30 Nm högre vridmoment)! Både 6300 och 6400 kvarstår i produktion, vilket gör att Valtra erbjuder flera olika typer av traktorer i denna viktiga effektklass. Kunden har nu goda möjligheter att välja den traktor som passar behoven bäst. Om låg vikt och enklare specifikation passar bättre finns även modellerna 800 och 900 som komplement till 6300 resp 6400 och HiTech.

Stor men kompakt

En traktor i den här storleken ska kunna utföra alla tänkbara arbeten. De är inte några små traktorer, utan måste både klara av att dra tungt och driva effektkrävande kraftuttagsredskap. Å andra sidan måste de vara tillräckligt kompakta och smidiga för andra arbeten, som t ex frontlastarjobb och

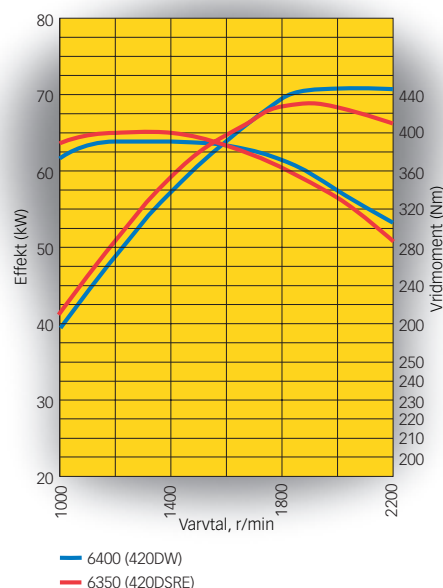
skogskörning. 6250 och 6350 klarar den här utmaningen tack vare sin grundkonstruktion och det oslagbara utbudet av fabriksmonterade tillval och extrautrustningar.

6250 och 6350 är på välkänt Valtra Valmet-manér uppbyggda med en grundkonstruktion som ger optimal viktfordelning och slät undersida som lämpar sig för verklig terrängkörning. HiTech-transmissionen adderar många nya goda egenskaper till det välbeprövade grundkonceptet. Med kraftigare bakaxlar och en lyftkraft på 5,6 ton har dessa traktorer kapacitet att hantera redskap som ursprungligen avsetts för betydligt större traktorer. I detta sammanhang är det även viktigt att komma ihåg att 400 Newtonmeters vridmoment är svårslaget i 90-hästars klassen. Detsamma gäller 360 Nm i 80-hästarsklassen.

Turbinkoppling

Men 6250 och 6350 har mer att erbjuda: de kan beställas med HiTrol turbinkoppling (tillgänglig även på 6550 och 6650). HiTrol, välkänt från Mezzo-serien, kan nu tillsammans med Valtra Valmet HiTech erbjuda en ny toppnivå på enkelt handhavande och effektivitet när det gäller traktorer. Redan HiTech-transmissionen erbjuder 100 % mjukstart och marknadens bästa frambackmanövrering. Turbinkoppling erbjuder en möjlighet att höja starteffekten och ändå "smyga med gaspedalen". Detta är en stor

Effekt och vridmoment

fördel särskilt vid frontlastarjobb när man fyller skopan eller precisionskör med gaffeln. Arbetet blir också enklare och säkrare när det är trångt, under besvärliga förhållanden i skogen eller vid anslutning av redskap.

■ **Timo Mattila**

Valtra Valmet 6250 och 6350 med HiTrol är nummer 1 när det gäller arbete med frontlastare i 80-90 hk-klassen.

Foto: Valtra arkiv

Valtra Valmet i stan

Trodde du att Norges största Valtra Valmetkund är en jordbrukare? Då trodde du fel! Givetvis är det jordbrukare, entreprenörer och skogsbrukare som utgör huvuddelen av Valtra Valmets kunder i Norge, men den enskilt största kunden är faktiskt Park- och idrottsförvaltningen i Oslo kommun.

Vi ville veta orsaken och gjorde ett besök i ett sommarvarmt Oslo i början av industrisemestern tillsammans med säljare Vidar Larsen från Felleskjøpet i Kløfta. Vi träffade chefen för den tekniska sektionen, **Tom Johansen**, och verkmästare **Kjell Lysebråten** i kommunens egen verkstad.

”Vi såg Valmet för första gången på Sjölystmässan i Oslo någon gång i mitten av 70-talet, jag tror det var -75 eller -76”, säger

Förare Tor M. Steinheim i Park- och idrottsförvaltningen, område Frognerparken, visar sin arbetsplats för oss i den världsberömda Vigelandsparken i Oslo, med sin gröna Valmet 365. Monolitten i bakgrunden. (Foto: Gjermund Björn)

verkmästare Kjell Lysebråten. ”Vid det tillfället var Valmet dubbelt så dyr som konkurrenterna, så vi köpte ett annat märke.”

Sedan gick det 10 år innan kommunen åter blev nyfikna på Valmet, närmare bestämt på Lantbruksveka på Hellerudssletten 1985. Där kom de i kontakt med säljare Vidar Larsen, och ett möte bestämdes. Resultatet av mötet blev starten på en lång och bra kundrelation.

Valmet 505

Den 13 november 1985 levererade Felleskjøpet Kløfta tre nya Valmet 505 med lastare till kommunen. De sattes genast i arbete på kommunens anläggningsavdelning. Året efter inköptes ytterligare fem Valmet 505 till olika uppgifter. Två år senare köpte de två Valmet 415M med momentomvandlare.

”415-traktorerna med små industrihjul och lastare var föregångarna till de traktorer vi har idag,” säger tekniska sektionens chef Tom Johansen. ”Vi har fortfarande kvar fyra Valmet 505”.

Efter leveransen 1988 gick det flera år utan större investeringar p g a snåla budgetar. 1994 blev ”maskin” en egen enhet,

med egen budget, vilket öppnade för nya investeringar.

Valmet 365

1995 tecknades avtal om sex nya Valmet 365 med små industrihjul, fäste för snöplog och lastare, för att året efter följas av tre Valmet 465 med samma utrustning. Även 1997 investerades i en Valmet 465, denna gång med frontlyft, skogshytt, snöröjningsutrustning och sopvals.

”I år ska vi byta ut en 505 och de två 415M mot tre nya Valtra Valmet 700, om planerna går i lås”, säger Tom Johansen.

20 Valmettraktorer

I Park- och idrottsförvaltningen i Oslo kommun finns idag sammanlagt 20 Valmet-traktorer.

”Vintertid använder vi traktorerna till snöröjning, transport, sandning och sopning, och sommartid blir det transport, gräsklippning och lastningsarbete,” säger Kjell Lysebråten.

Om du besöker Oslo är sannolikheten stor att du möter en Valmet i den världsberömda Vigelandsparken, på Ekebergslätten där Norway-Cup (stor ungdomsturnering i

Foto: Gjermund Bjørn

Sommarbesök på Park- och idrottsförvaltningens verkstad i Oslo. Fr vänster verkmästare Kjell Lysebråten, tekniska sektionens chef Tom Johansen och säljare Vidar Larsen på Felleskjøpet Kløfta. (Foto: Gjermund Bjørn)

fotboll) arrangeras, på olika konstgräsbanor, i vimlet i centrum eller t o m på Karl Johan, Oslos paradgata.

Service

"Vi låter märkesverkstaden hos Felleskjøpet göra första servicen, medan vi själva utför dagligt underhåll och enklare reparationer, som t ex kopplingsbyte," säger verkmästare Kjell Lysebråten.

Naturligtvis är vi nyfikna på varför man väljer Valmet gång efter annan?

"Valmet har alltid varit enkla och bra att skruva med," säger Kjell, "och det är aldrig några problem att få tag på reservdelar. 505-orna hände det aldrig något med, samtidigt som vi hade stora problem med vårt andra märke".

"Dessutom har vi alltid fått toppservice av Felleskjøpet i Kløfta", tillägger Tom

Anbudsförfarande

"Inför varje investering går vi alltid ut med anbudsförfrågan till tre aktuella leverantörer", säger Tom. "Så här långt har Felleskjøpet och Vidar vunnit varje gång, men det är inte alltid vi har varit överens om inbytespriserna."

Park- och idrottsförvaltningen har en fast förare på varje maskin, och hyr ut maskinerna till sammanlagt fem distrikt. När nya traktorer levereras arrangerar Felleskjøpet kurs för förarna som ska ha traktorerna som sin fasta arbetsplats. Innan de hyrs ut till de olika områdena har Park- och idrottsförvaltningen även utbildning på de olika typerna av redskap.

I motsats till många andra statliga och kommunala myndigheter, där valet av leverantör sker högt upp i förvaltningen låter Oslo kommun även förarna vara med i beslutsprocessen vid köp av nya traktorer. Det är trots allt deras arbetsplats.

Det har varit mycket diskussion i Oslo kommun, särskilt på 80-talet, om mutor och "smörjning". "Vad har då Felleskjøpet haft att smörja med?" undrar vi med ett leende på läpparna.

"Den enda smörjning vi har fått av Felleskjøpet är nygräddade väfflor", säger chefen själv, Tom Johansen.

Framtiden

"Vi har kommit fram till ett koncept som fungerar för oss, 365 med små hjul och lastare, dem har vi som utgångspunkt när vi utarbetar nya anbudsförfrågningar", säger Tom Johansen.

Hur ser organisationen och bemanningen ut i framtiden, undrar vi?

"Som det ser ut just nu kommer Park- och idrottsförvaltningen och Skogs- och friluftsenheten att sammanföras, men det är fortfarande på politikerstadiet", säger Tom Johansen. "Tittar du runt på gatorna i Oslo idag ser du mycket skräp. I början av 80-talet var omkring 1000 anställda under högsåsong, bara för att "finputs" staden. Idag är vi 400 fast anställda i Park- och idrottsförvaltningen, och vi klarar dessvärre bara att underhålla de mest synliga delarna av staden, och det är bara detta som politikererna ser. Vi går på sparlåga", avslutar Tom innan vi återvänder till vårt genom åskskurarna i huvudstaden.

Dagen efter sken solen igen och vi tog oss en tur till den berömda Vigelandsparken för att fotografera traktorerna i den berömda omgivningen.

■ Gjermund Bjørn

Team nyheter

Valtra bygger kundservicecentrum

Mer än 10 000 personer besöker årligen Valtras fabrik i Suolahti i mellersta Finland, vilket är anledningen till att man har beslutat bygga ett nytt kundservicecentrum på fabriksområdet. En ny hörsal med 90 sittplatser ingår, liksom en stor utställningshall med en butik där besökare kan inhandla traktorrelaterade artiklar. Traktorer för testkörning kommer att vara uppställda under tak och testbanan blir avskild från annan trafik. Det nya kundservicecentrat kommer att öppnas under andra halvåret 2000.

Island, Landet med vulkaner och varma källor

Strax söder om Polcirkeln, i den nordliga Atlanten, ligger Island. Drygt 30 mil sydöst om Grönland, 95 mil väst om Norge och 80 mil nordväst om Skottland.

Tillsammans med Färöarna ligger Island på undervattensåsen som sträcker sig mellan Grönland och Europa. Den varma Golfströmmen omger de flesta av Islands kuster, men vid nordöstkusten löper den kalla polarströmmen, som vintertid för med sig massor av drivis till fjordarna.

Island fick hemmastyre 1904, som 1915 utvidgades med egen regering och flagga. 1918 blev Island självständigt, men fortfarande i union med Danmark. Den 17 juni 1944 sade Island upp unionen med Danmark, och Republiken Island grundades. Efter århundraden av fattigdom har den isländska befolkningen efter det andra världskriget lyft sig med hjälp av hårt arbete, och skapat ett samhälle som idag räknas bland världens mest välmående. Idag, i slutet av 1990-talet upplever landet en högkonjunktur med stor tillväxt, i stort sett utan arbetslöshet, samtidigt som inflationen är imponerande låg.

Vulkaner och varma källor

Island har nästan helt och hållet uppstått genom vulkanisk verksamhet, och är fortfarande ett av världens mest aktiva vulkanområde. På ön finns omkring 200 vulkaner, varav ett 30-tal har varit aktiva under de senaste 1 100 åren. I genomsnitt äger ett vulkanutbrott rum vart femte år. Den stora vulkaniska aktiviteten beror på kontinentalrörelserna. Island ligger tvärs över den mittatlantiska ryggen, en av de brottlinjer i jordskorpan där det ständigt sker en förskjutning. Kontinentalplattorna avlägsnar sig från varandra med ca 2 cm per år eller 2 m per 100 år.

En av de mest kända vulkanerna är Hekla. Den ligger på öns sydligaste del. Hekla har haft många utbrott, varav några

-1996 köpte jag en Valmet 865, och året efter en Valmet 6200. Jag började för många år sedan med en grå Ferguson. Senare hade jag även Deutz och International. Jag är nöjd med mina Valmettraktorer, och ska jag köpa ny traktor igen, så är det ingen tvekan om att det åter blir en Valtra Valmet, berättar Halldor Helgason Hjalldoni.

Bilden visar Halldors två Valmettraktorer. Vulkanen Eyjafjallajökull syns i bakgrunden.

varit så kraftiga att askan har kommit långt ner över Europa.

Som en följd av den vulkaniska aktiviteten finns det många varma källor på Island. Några av källorna är springkällor som med jämna mellanrum skickar en stråle kokande vatten högt upp i luften. Många källor runt om i landet används för uppvärmning av bostäder och andra lokaler.

På Island regnar det mycket, i genomsnitt 216 dagar per år, och i en del höglänta områden faller nederbörden även sommartid som snö. Det isländska klimatet är ostadigt, och vädret skiftar snabbt, eller som islänningarna säger: "Om du inte är nöjd med vädret, så vänta bara en stund."

Lantbruk

Runt 11 % av den arbetsföra befolkningen är sysselsatta inom lantbruket (befolkningsmängden totalt är ca 250 000). Av Islands

areal på 103 000 km² utgörs endast 1 % av odlad areal. Lantbruksproduktionen utgörs huvudsakligen av fårskötsel, kreatursskötsel, vallskörd och minkuppfödning, samt självfallet uppfödning av islandshästar, som är vanlig på många gårdar runt om på ön.

Den nordiska traktorn har gjort succé på Island

Så sent som 1994 upprättades ett importavtal mellan företaget Bújofur i Reykjavik och Valtra Danmark A/S, och den första Valmettraktorn levererades till Island på våren 1994. Detta år sålde man 13 st Valmettraktorer.

Runtom på Island finns idag 10 försäljningskontor med service. Den nordiska traktorn blev snabbt populär och marknadsandelen är nu uppe på 16 %. Sedan starten 1994 har det sålts 185 nya Valmettraktorer.

■ Michael Husfeldt

Valtra Valmet HiTech

www.valtra.se

Alltid som standard: Effektivitet, Säkerhet och

Pålitlighet

HiTech är den idealiska kombinationen av pålitlig mekanisk transmission och den allra senaste datorkontrollerade manövreringen av fram/back- och powershiftväxling. Transmissionen har separata kopplingar för fram och back. Automatisk kontroll förhindrar felaktig användning av transmissionen.

Tommi Mäkinen väljer Valtra Valmet för pålitlighetens skull.

Tack vare datorns övervakning och information är transmissionen pålitlig och säker och helt oberoende av temperatur, varvtal och belastning.

PARTEK

Optimism i östra Tyskland

Foto: Valtra arkiv

Worch & Schützes filial i Schora/Magdeburg i östra Tyskland.

Firman Worch & Schütze Landtechnik GmbH i Schora nära Magdeburg, grundades som ett enmansföretag 1990. Företaget växte och har idag 3 filialer med totalt 45 anställda. Årsomsättningen ligger på över 20 milj. DM. (nästan 100 milj kronor).

Worch & Schütze säljer förutom Claas tröskor och teleskoplastare, för att bara nämna de viktigaste produkterna, sedan sommaren 1998 även Valtra Valmet traktorer.

Valtra Team har talat med **Burkhard Worch**, grundare och nuvarande ledare för företaget.

Vad är det som är bra med Valtra Valmet traktorer?

– Vid kontakt med våra kunder brukar bli följande punkter framhåvas: Valtra Valmet traktorer är robusta, stabila och mycket välgjorda. Motorn har enorma kraftresurser och traktorns köregenskaper är mycket stabila. Vad jag också tycker om vad gäller Valtra Valmet är att man fortfarande kan tala med folket på Valtra. Idéer och visioner från kunder får gehör. Medan företagsledningen hos tillverkare av andra

fabrikat bara jämför sina förlorade marknadsandelar på kartan och har förlorat sin verklighetsförankring, kan man hos Valtra tala om konkreta ärenden och önskemål.

Är kunderna nöjda, har ni anmärkningar?

– Hittills har vi inte haft några allvarliga anmärkningar. Kunderna är nöjda, vilket gör det lätt att sälja. Med HiTech-serien har vi också fått en fantastiskt fin transmission.

Hur sköter ni Era kundkontakter?

– Vi har en säljkår, som uteslutande består av agronomer med teknisk inriktning. Det är fackfolk som inte bara kan sälja utan också diskutera lantbruksfrågor och ge kunderna råd. För närvarande har vi fem lantbrukssäljare och en säljare med inriktning mot kommuner. Just inom det kommunala området är det av stor betydelse

att det erbjuds så många möjligheter vad gäller redskap till Valtra Valmet traktorerna.

Era planer och mål för i år?

– I somras flyttade vår filial i Priorau in i nybyggda lokaler. Detta gör att vi kan förbättra servicen i det området. Vi är kända för vår goda service och våra säkra reservdelsleveranser och också för att vi bryr oss om våra kunder. Detta vill vi bygga vidare på, och vi vill sälja ännu mera Valtra Valmet traktorer!

En kvinna visar sin styrka

Som framgick av intervjun med företagsledaren, Burkhard Worch, är det en kvinna, Petra Barthol som säljer på det kommunala området. Trots att hon inte alltid har det så lätt i den "tekniska" mansdominerade världen, har hon med sina gedigna kunskaper

Team nyheter

Valtra Valmet Shell Pulling Team

Det berömda finska traktorpullingteamet använder nya Valtra Valmet 8950 HiTech under 1999 års säsong. Familjen Herlevi utgör stommen i teamet. Pappa Pekka kör själv en Sigma Power med över 2 500 hk under huven i Super Stock-klassen, medan dottern Johanna kör en 1000 hk Doris i klass Pro Stock. Både Pekka och Johanna har Europamästerskapstitlar att försvara.

En nyhet i Super Stock-klassen är den nya powershifttransmissionen, som har utvecklats för Valtra Valmet HiTech. Monterad i Pekka Herlevi's traktor, så medger den växling utan avbrott i drivningen bara genom en knapptryckning. Tack vare den nya transmissionen, så närmar sig bakhjulets periferihastighet 150 km/h på högsta växeln. Båda traktorerna i teamet är utrustade med specialtrimmade 634 DS-motorer från Sisu Diesel. Med hjälp av fyra turboaggregat som ger ett laddningstryck på upp till 20 bar och vatteninsprutning för att reducera värmebelastningen kan motorn i Super Stock-traktorn utveckla över 2 500 hk.

Foto: Valtra arkiv

Deltagare på resan till fabriksvisningen framför anläggningen i Suolahti, bland dessa Petra Barthol (översta raden, första damen till vänster), säljare av Valtra Valmet traktorer hos Worch & Schütze.

per, undan för undan arbetat sig upp till toppsäljare på Valtra Valmet traktorer hos Worch & Schütze.

I juni reste firma Worch & Schütze med kunder inom det kommunala området på fabriksvisning till Valtra i Finland, eskorterade av Petra Barthol. Deltagarna var mycket intresserade och kunde följa tillverkningen av traktorer. Av denna aktivitet kan man förstå att den goda kundkontakten och servicen gjort Worch & Schütze Landtechnik GmbH till ett välkänt företag.

■ **Nicole Ollinger**

Foto: Valtra arkiv

Vid ett besök i Finland kan man ju inte utelämnat ett besök i huvudstaden Helsingfors. Domkyrkan och Bergskyrkan är ett "måste" för besökare i Helsingfors.

Foto: Valtra arkiv

Valtras Traktorfabrik i Suolahti, Finland.

Valtra växer stadigt

Det är turbulens i traktorvärlden såväl när det gäller tillverkning som marknadsföring. Vi har just erfarit hur två stora konkurrenter har sammanförts. Inom bilbranschen blåser förändringens vindar ännu starkare. Hur kan Valtra överleva i denna föränderliga tid?

Foto: Valtra arkiv

Liksom hela den övriga traktorbranschen var Valtra, eller som det tidigare hette, Valmet Tractors i djup kris 1990-92. Några företag löste problemen genom samgående, det gäller t ex Fiat och Ford som sammanfördes 1991. Krisen möjliggjorde också nya konstellationer som AGCO, som föddes ur ruinerna av amerikanska Deutz-Allis. Andra fick nya ägare, bl a Valmet Tractors. Case börsnoterades, men köptes nyligen upp av New Holland.

Under den djupaste krisen 1991-92 tog Valtra några avgörande beslut:

- Verksamheten koncentrerades till att omfatta endast traktorer. Valtrafolk använder gärna uttrycket "Traktorspecialisten".

- Ett radikalt beslut var att upphöra med att tillverka traktorer för att ställa "på lager",

utan istället tillverka efter kundorder. Detta sätt att arbeta har fört Valtra betydligt närmare kunden. Att skräddarsy traktorn efter varje kunds enskilda önskemål och behov har utvecklat stor flexibilitet i produktionen.

– Det tredje avgörande beslutet var att utveckla ett internt kvalitetssystem i enlighet med ISO 9001, vilket kvalitetscertifikat Valtra erhöll som den första traktortillverkaren i hela världen.

Denna strategi har resulterat i en kontinuerlig tillväxt under detta decennium. Sedan 1992 har produktionstakten stadigt stigit med 10-20 % varje år. Idag är Valtra nummer fem i storlek av västvärldens traktortillverkare. Flera konkurrenter har valt en "fulliner-" eller "longliner-" strategi, innebärande att ett och samma företag tillverkar eller representerar ett i stort sett komplett sortiment av olika typer av lantbruksmaskiner som traktorer, tröskor, vallmaskiner, jordbearbetningsredskap,

De första Valtra Valmet-traktorererna på produktionsbanan hos Eicher Tractors Ltd. i Indien

Foto: Valtra arkiv

Samarbetet mellan Valtra och Claas har börjat bra i Tyskland och England. I dessa länder kan man också möta ljusgröna Valtra Valmet-traktorer.

såmaskiner m m, allt under samma varumärke. Dessa tankar har sitt ursprung i Nordamerika.

I Europa finns istället många olika företag, vart och ett med sin specialitet. Valtra och Claas samarbetar t ex i länder som Storbritannien och Tyskland genom gemensamma återförsäljare, men detta innebär inte några som helst förbindelser vad gäller ägarförhållandet.

Solid ägare

Valmet Tractors överfördes 1994 till Sisu, ett annat statligt finskt bolag. Under 1997 sammanfördes Sisu med Partek, och traktoraffären blev del av ett börsnoterat privat företag. Partek är som hundra procentig ägare av Valtra Ab stolta över traktorverksamheten. Partek satsar hårt på verkstadsindustrin och traktorerna används ofta som exempel på en lysande verksamhet inom Partek.

Med detta menas också att ägaren har tillräckligt med resurser att investera i traktorer. Under de nästkommande tre åren kommer Partek att investera 100 miljoner euro (nästan 1 miljard kronor) i nya produkter och produktionsutrustning. Investeringarna kommer att fördelas mellan traktorproduktionen i Finland och Brasilien samt dieselmotortillverkningen i Finland.

Snabbast växande märke

Valtra Valmet är det snabbast växande traktormärket i Europa. Räknet i effektklassen över 60 hk är Valtra Valmets marknadsandel i Europa omkring 8 %. Vi ser en tillväxt även på vad som räknas som Valtra Valmets traditionella hemmamarknad, nämligen de nordiska länderna. Valtra Valmets marknadsandel i Norden var 29 % 1998, medan den

för första halvåret 1999 överstiger 30 %. Den snabbaste tillväxten sker emellertid i Frankrike, Storbritannien, Tyskland och Spanien. Valtra säljer redan omkring hälften av den finska produktionen utanför de nordiska länderna.

Valtras position i Latinamerika är historiskt sett stark. Valtra do Brasil har utökat kontakterna till att omfatta även Kuba och de små republikerna i Karibien. Licensavtalet mellan Valtra och Eicher Tractors Ltd kommer att öppna den enorma marknaden i Indien. I Kanada är Valtra Valmet numera ett välkänt begrepp.

Hur är en sådan utveckling möjlig?

Valtra Valmet är känd som en pålitlig och mångsidig traktor. Unika innovationer som Sigma Power, TwinTrac, Aires och HiTech har fört Valtra Valmet till toppen av traktormärken.

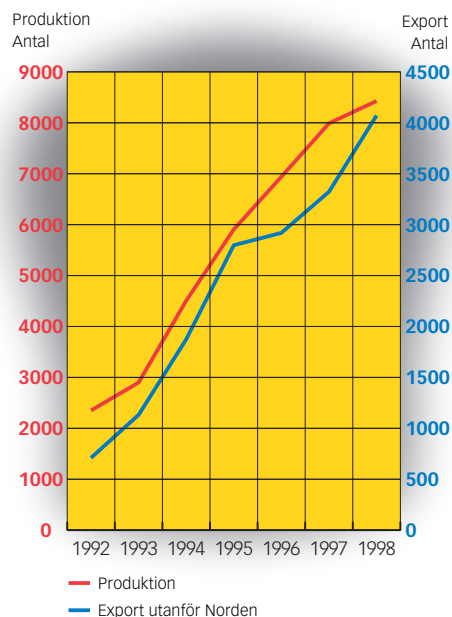
Valtra har utnyttjat konkurrenternas fusioner. Som resultat av fusionerna strävar konkurrenterna efter att rationalisera sina återförsäljarnät, och Valtra har därigenom haft möjlighet att värva fler starka återförsäljare, särskilt i länder som Frankrike, Storbritannien och Tyskland. Denna trend kommer att fortsätta även framöver.

Kundservice och nöjda kunder är nyckelfaktorer i Valtras framgång.

Hannu Niskanen

Valtra Valmet är näst största traktormärke i Latinamerika. Fotot visar nya skräddarsydda Valtra Valmet-traktorer som lämnar Valtra do Brasil.

Foto: Valtra arkiv

Traktorproduktionens utveckling i Suolahtifabriken 1992-1998 och export utanför Norden under samma tid.

Den första HiTech- traktorn med **TwinTrac** levererad

TwinTrac är en vändbar förarplats (dubbelkommando), som kan fabriksmonteras på alla HiTech-modeller, från 80 till 200 hk. TwinTrac på HiTech gör traktorn unik och ännu mer användbar till ännu fler arbetsuppgifter inom lantbruk, skogsbruk, kommuner och maskinstationer.

Valtra Team är på besök i Midtjylland i Danmark, ca 10 km från Silkeborg. Vi hälsar på hos Lars Kildsgaard, som har fått den allra första HiTech TwinTrac.

Lars Kildsgaard är 34 år. Först utbildade han sig till mejerist, och senare gick han den danska lantbruksutbildningen, som är fyra år. Lars har allt sedan barndomen varit mycket

Till skogsbruket är Valtra Valmet en idealisk traktor, säger Lars Kildsgaard.

Foto: Valtra arkiv

Redan i standardutförande är stolen vändbar i 180°. Med TwinTrac HiTech får föraren en komplett arbetsplats för arbete i omvänd körriktning. Utöver ratt, kopplings-, broms-, och gaspedal finns en körväljare även under den bakre ratten, med vilken föraren kan manövrera framåt, neutral, bakåt och dessutom, likt den främre körväljaren, manövrera parkeringsbromsen. Dessutom finns en extra display i den högra bakre hyttstolpen (bakifrån sett), som ger föraren all den information som behövs för körningen. powershiftväxlarna (DPS) manövreras med ett separat, bakre reglage.

för bearbetning av julgranshyggen och en markberedningsplog.

I år har företaget investerat nästan en miljon DKK (drygt en miljon i svenska kronor) i en helt ny traktorpark. Den 1 juni levererades en ny Valtra Valmet 8150 HiTech (125 hk) och den 29 i samma månad anlände en ny Valtra Valmet 6850 HiTech (120 hk) med TwinTrac vändbar förarplats. Dessa två ersatte tre äldre traktorer, en Valmet 6600, en Volvo BM 2654 och en Volvo BM 430.

”Jag är uppriktigt glad för mina två nya HiTech-traktorer. Som skogsentreprenör läggs det i kundkretsen märke till vilka traktorer och maskiner jag kommer med. Har man nya och effektiva maskiner är det en bra signal att sända ut till kundkretsen. Det bidrar till att försäkra dem om ett optimalt arbete, och att ingångna avtal hålls”, säger Lars.

Varför Valtra Valmet?

”Min första traktor, en Volvo BM Valmet 805 var jag mycket nöjd med, varför det var naturligt att valet åter föll på en Valmet. Jag har haft mycket låga driftskostnader både på 805:an och på 6600:an. Under alla år har jag haft ett mycket bra samarbete med min lokale Valmet återförsäljare, Midtjysk Traktorlager i Linå. Till skogsbruket är Valtra Valmet en stark traktor med bra viktfordelning och låg egenvikt. Dessutom har den stor frigånghöjd”, berättar Lars.

”Nu gläder jag mig mycket till att köra mina nya Valtra Valmet HiTech-traktorer, där den nya 6850 TwinTrac ska användas med fräs, skogsvagn och pallgaffel. När jag använder den vändbara förarplatsen får jag en perfekt arbetsplats med bra uppsikt över arbetet, ” , slutar Lars Kildsgaard.

■ **Michael Husfeldt**

intresserad av traktorer, maskiner, bilar och allt som luktar bensen och dieselolja.

Under lantbruksutbildningen hade han bl a praktikplats hos en lantbrukare som också var skogsbrukare, och det var då Lars fick sitt intresse för skogsbruk. 1990 köpte Lars en begagnad Volvo BM Valmet 805, och företaget L. K. Skovservice grundades.

Den första tiden arbetade Lars vid sidan om som mjölkbilschaufför, och all fritid ägnades åt skogskörning i det egna företaget.

Familjen Kildsgaard

Lars är gift med Marianne, som är sjuksköterska. Tillsammans har de söner Esben 8 månader, Kristian 5 år och dottern Katrine 7 år.

För åtta år sedan köpte Lars och Marianne ”Vilkaergård” på 30 ha, varav 12 ha planterades med ca 90 000 julgranar (Normans gran). I år har denna areal utökats, så att man nu har sammanlagt ca 120 000 julgranar.

Årligen hugger man 3 000 – 4 000 julgranar som via en grossist exporteras till några av Danmarks stora exportmarknader för julgranar, nämligen Tyskland, Frankrike och England.

På gården finns också en gårdsbutik, som har öppet fredag och lördag 13 – 17. Butiken heter Filippa. Här doftar det Frankrike. I butiken finns ett fint sortiment av kakel och klinker, men också exklusiva damkläder, porslin och franska viner hör till gårdsbutikkens sortiment.

Företaget L. K. Skovservice

Kundkretsen återfinns inom en radie på 60 – 70 km. En typisk kund är en deltidslantbrukare som har julgransodling på 5 – 10 ha. Det är här Lars som skogsentreprenör erbjuder sprutning och gödsling. Lars har en specialspruta med en räckvidd på 28 meter från körspåret, och en bomhöjd på 3,5 meter. Dessutom består maskinparken av en Moheda 10 tons skogsvagn, en specialfräs

Foto: Valtra arkiv

Jordbrukslandet Sverige

Sverige har mycket att bjuda. Kommer du hit som turist eller besökare av annat slag ska du upptäcka att Sverige har det mesta i form av naturupplevelser, från fjällkedjan i norr till slätterna i söder. Sverige är också ett fantastiskt jordbruksland med de mest skiftande förhållanden och med mycket olika förutsättningar för den enskilde jordbrukaren beroende på var i landet hon eller han driver sin produktion.

Kombination jord och skog

Det svenska jordbruket har mycket skiftande förhållanden. I södra Sverige dominerar slätterna, i de mellersta delarna finns mycket kombinationen jord och skog och i norr dominerar skogen. Detta är givetvis ett påstående med mycket stora variationer. T.ex. finns redan i norra skåne en hel del skog och i södra delarna av Mellansverige finns också mycket slättbygd.

Totalt finns i Sverige 2.987.639 ha åkermark. Dessutom finns det 575.691 ha betesmark. Jämför vi dessa siffror med uppgiften om produktiv skogsmark som är 22.323.323 ha så skulle man med dessa siffror som bakgrund klassa Sverige som ett skogsland. Och visst är det så. En stor del av BNP (bruttonationalprodukten) kommer från just skogen.

Många brukningsenheter

Vid utgången av 1998 fanns 85.307 registrerade jordbruksföretag (med mer än 2 ha åkermark). Den siffran sjunker snabbt år från år och förväntas sjunka ännu snabbare framöver. Vid utgången av 1997 fanns det 88.026 företag, alltså en minskning med 2.719 enheter bara på ett år, vilket betyder

att det svenska antalet jordbruksföretag minskar med mellan 7 och 8 enheter per dag i genomsnitt. Givetvis är det de små enheterna som försvinner, marken läggs till granngården eller annan brukare, vilket i sig betyder att den brukade arealen inte minskar. Den har istället ökat lite sedan Sveriges inträde i EU.

När vi ändå berör området brukningsenheter kan det vara på sin plats att nämna lite om gårdarnas storleksfördelning. Av ca 85.000 gårdar var endast 4.991 företag större än 100 ha åkermark, eller bara 5,8 %. Den största gruppen, 17.451 enheter, eller en femtedel, hamnar i storleksgruppen 10 – 20 ha åkermark. Just denna storleksgrupp är nog ganska vanlig i de sk kombinationsbruken jord/skog.

Av de 4.991 företag som brukar mer än 100 ha åkermark finns 995 (nästan 20 %) i Skåne och av de allra största gårdarna, de med mer än 500 ha åkermark, är det totalt i landet 108 st varav hälften finns i Skåne.

Många är beroende av jordbruket

Att göra en bedömning hur många som sysselsätts, direkt och indirekt, av det svenska jordbruket är svårt, ja t.o.m. mycket

svårt. Det svåraste är givetvis att bedöma hur många som sysselsätts indirekt, alltså i föreläsningsindustrin, transportsektorn, förnödenhetsförsörjning o.l. service till jordbrukarna. Att dom är betydligt fler än jordbrukarna själva torde dock stå utom allt tvivel.

För att få fram antalet heltidsjordbrukare måste man i statistiken utläsa hur många brukare som lägger ner 1.800 timmar per år eller mer i det egna företaget. Där finner vi siffran 22.220. Till det ska läggas sådana brukningsenheter som ägs och drivs av juridisk person för att vi ska få fram den verkliga siffran för antalet heltidsjordbruk i Sverige. Vi leker med siffran 3.000 och vågar därmed påstå att det finns ca 25.000 brukningsenheter av sådan storlek och med sådan produktion att de ger minst en heltidssysselsättning.

Åkerarealens användning

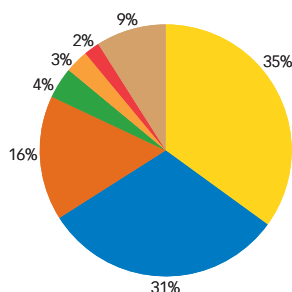
Den svenska åkerarealen används i stor utsträckning till att producera foder, gräs och fodersäd. Vi ska göra en jämförelse och se hur åkerarealens användning har förändrats i och med EU-inträdet 1/1 1995 och jämför därför fjolåret med 1994.

Flygfoto över de sydligaste slätterna i Skåne. Bilden är tagen i början på augusti och årets skörd har just börjat.

Foto: Eric Andersson

Åkerarealens användning 1998, i procent

- Vall o grönfoderväxter
- Fodersäd
- Brödsäd
- Baljväxter o övr. växtslag
- Potatis o sockerbeter
- Raps o rybs
- Träda o obrukad åker

Åkerarealens användning, faktiska tal, ha

	1994	1998	Förändring
Gröda			
Brödsäd	290.800	432.700	+48,8 %
Fodersäd	882.400	850.200	-3,6 %
Baljväxter	16.900	58.600	+247 %
Vall o grönfoderväxter	1.094.200	985.000	-9,9 %
Sockerbeter	53.400	58.700	+9,9 %
Raps o Rybs	128.500	54.600	-57,5 %
Träda	52.900	193.000	+265 %

Trädan har ökat mest vilket är naturligt i och med EU-inträdet och de krav som därmed kom på jordbrukarna att en viss procent av åkermarken skall vara träda. Att baljväxterna ökat markant torde bero på att dessa hittills haft ett gynnsamt arealstöd. Och som en följd av ökad baljväxtodling följer en ökad brödsädsproduktion eftersom baljväxterna utgör en förnämlig förfrukt för höstsådda grödor. Att oljeväxterna raps och rybs minskat drastiskt beror motsatt på sämre arealstöd men också på dåliga priser på oljefröerna.

Mjolk och fläsk – viktig produktion

Antalet mjölkkor minskar drastiskt, så också antalet mjölkkobesättningar. Däremot stiger snabbt besättningarnas medelkoantal. I dag finns totalt i Sverige ca 450.000 mjölkkor i ca 15.000 besättningar. Genomsnittsbesättningen är alltså drygt 30 kor och medelavkastningen per ko är 8.298 kg.

Totalt finns ca 2.300.000 svin. Av dessa var ca 1.300.000 slaktsvin i 5.600 besättningar som ger en medelbesättning på 230 slaktsvin. Drygt hälften av slaktsvinen finns i besättningar med minst 750 slaktsvin.

I Sverige finns totalt mellan 5 och 6 miljoner höns, summan inbegriper såväl höns som kycklingar av värpras.

Som avslutning kan vi bara nämna att det svenska jordbruket använder ca 175.000 traktorer.

■ Eric Andersson

Sverige är ett stort land

Sverige utgörs av 410.236,5 km² landareal (drygt 41 miljoner ha), 92 % av den totala ytan som är 448.960 km². Endast 8 % av ytan utgörs således av vattendrag och insjöar, inget kustvatten är inräknat.

Avståndet från Sveriges sydspets, Smygehuk, till nordspetsen, Riksroset, är 1.574 km, och största bredden är 499 km. Hela landet avgränsas nästan av naturliga gränser. Mot Danmark är det bara vatten, så också mot Finland. Den finska gränsen skiljer sig dock från den danska på så vis att förutom havsvatten utgör i norr Torne älv med bifloder och källvatten den naturliga gränsen. Även större delen av den norska gränsen är naturlig eftersom den nästan överallt går genom obebyggda eller mycket glest befolkade områden i den bergskedja som utgör vattendelaren mellan Östersjön och Atlanten. Mot de södra delarna av Norge är det dock ganska svårt att finna några naturliga gränslinjer, vilket också har visat sig i bl.a. affärsutbyte över gränserna.

Ren nordisk effektivitet: **M100-serien**

Många ting har förändrats inom lantbruket under de senaste åren, men en sak har bestått; Valtra Valmets lilla traktorserie har innehaft ledarpositionen som den mest populära på den nordiska traktormarknaden sedan lanseringen för nästan 15 år sedan.

Foto: Valtra arkiv

Grundkonceptet har bestått under alla dessa år: en lätt konstruktion för minsta jordpackning, hög effektivitet och små dimensioner gör jordbruks- och skogsarbete enkelt. Lägg därtill en kraftig konstruktion för hårt arbete på åkern och i skogen kompletterat med en rejäl transmission och kraftig hydraulik. Den nuvarande lilla modellserien, 600, 700, 800 och 900, från 60 till 90 hk, lanserades 1998.

Förändringar i jordbrukspolitiken har förstärkt behovet av ökad effektivitet, och Valtra Valmet har alltid besvarat dessa behov. Så har t ex motorerna förnyats vid flera tillfällen sedan Valmet 305 och på vägen till dagens motorer i M100-serien, som har stor cylindervolym. Med hjälp av modern insprutningsteknik presterar de ett högt vridmoment, men är trots det bränslesnåla. De avger även hög användbar effekt, vilket tillsammans med traktorns låga vikt ger ett stort nyttoarbeta. Så har t ex modell 700 en vridmomentsstegring som är unik för klassen, 34 %.

När 65-serien ersattes av M100-serien, fick föraren en ny hytt med bättre utrymme, sikt och komfort. Listan över olika tillvalsutrustningar är nu lång och innehåller bl a takmonterad hyttventilator med värme, som även kan kompletteras med luftkonditionering. Specialversionen med skogshytt är välkänd sedan flera år. Något finns ändå kvar av det ursprungliga: en kompakt och mångsidig traktor måste vara försedd med en hytt som är lätt att komma i och ur. Med den här typen av traktor arbetar man oftast inte långa dagar på öppna fältet, utan istället handlar det om vallskörd, lastarkörning eller transporter där föraren måste kliva i och ur hytten gång på gång på ett enkelt sätt och

från båda sidor. En av M100-seriens stora fördelar jämfört med de flesta konkurrenter.

Många växlar att välja mellan – utan att använda kopplingspedalen

Den vidareutvecklade transmissionen erbjuder fler alternativ: Med HiShift elhydrauliskt manövrerade koppling behöver man nästan aldrig använda kopplingspedalen, unikt för traktorer i denna storleksklass och av stor betydelse för förarens komfort. Växellådan med överväxel erbjuder så mycket som sju arbetsväxlar inom hastighetsområdet 4 – 12 km/h. Växellådsmanövreringen når upp till sitt rykte att vara av högsta klass, jämfört med såväl konkurrenttraktorer som många bilar. För detta kan vi tacka synkroniseringen, som är väldimensionerad, och givetvis innefattar alla växlar, även back. Helt mekanisk transmission ger hög verkningsgrad och lång livslängd. Kraften går

Foto: Valtra arkiv

rakt igenom med minimala förluster, både när det gäller framdrivning och kraftuttag.

Trepunktslyften på 3,4 ton är dimensionerad efter traktorstorleken och framgångarna i många plöjningsmästerskap har övertygat oss om att geometrin är riktig. Lyftområdet är stort och såväl plog som andra redskap är lätta att ställa in. Detta betyder smidighet i arbetet. Även om den mekaniska manövreringen fungerar perfekt, så finns den elektroniska som tillval. Det välkända Autocontrol var det första elektroniska systemet i mindre traktorer och ger noggrannare manövrering och ännu smidigare handhavande. Även bakom finns många utrustningar att välja mellan, som t ex hydraulisk lyftlänksväxel. En utrustning som inte är tillval, utan standard i de nordiska länderna, är den fabriksmonterade lyftdragkroken, väl integrerad i traktorn.

Även frontlyft med eller utan frontkraftuttag kan erhållas monterad direkt vid fabrik.

Ju oftare ett arbete måste utföras under krävande förhållanden, ju oftare utförs det av en Valtra Valmet. Också vid arbete i skogen, och när kostnaden betyder något, är Valtra Valmet det vanligaste valet.

■ **Timo Mattila**

Team nyheter

Valtra gör storaffär med Litauens vägmyndighet

Valtra har kommit överens med vägmyndigheten i Litauen om leverans av Valtra Valmet traktorer till ett värde av 7,5 miljoner kronor. Tio olika traktorleverantörer hade lämnat anbud, varav alltså Valtra Valmet valdes. Traktorerna levererades till Litauen under juni och juli 1999.

Traktorerna är huvudsakligen av modell 8550 och de kommer att användas året runt för olika typer av vägunderhåll. Mångsidighet i krävande arbetsuppgifter, enkelheten vid anslutning av olika redskap, manövrerbarheten med TwinTrac och den välorganiserade servicen var de avgörande faktorerna när Litauens vägmyndighet valde Valtra Valmet.

Valtra Ab har varit representerade i Litauen sedan 1993, och den nya affären kommer att förstärka Valtra Valmets position som marknadsledare i Litauen. Över 40 % av de västraktorer som säljs i Baltikum är av fabrikat Valtra Valmet.

Magnus Samuelsson

-Världens starkaste man

Magnus med Valtra Valmet 8950 och den stora gödseltunnan. Gården i bakgrunden.

Foto: Valtra arkiv

Han väger 150 kg. Han är två meter lång. Han äter varannan timme. Ja, så skulle vi kunna fortsätta räkna upp det som skiljer Magnus Samuelsson från en vanlig pojke strax under de trettio. Han är också lantbrukare och han är Valtra Valmetägare. Dessutom har han en bror som i mått och styrka nästan kan mäta sig med "Världens starkaste man" han heter Torbjörn och är Sveriges starkaste man. Dessutom är Magnus fru, Kristin, inte heller direkt dålig när det gäller att ta i, hon har vid två tillfällen tagit hem titeln Sveriges starkaste tjej, och är fortfarande titelhållare.

Magnus Samuelsson och brorsan driver tillsammans med mor och far, Inger och Göran, ett modernt jordbruksföretag i södra Östergötland. Magnus är alltså uppväxt med jord, skog, djur och traktorer.

Stort intresse världen över

Magnus blev Världens starkaste man i Marocko hösten 1998. Året innan kom han trea på VM-tävlingarna i Las Vegas, vilket betyder att han är inne på tredje året i världsklass. Även i år har han vunnit flera deltävlingar och varit på prispallen på samtliga.

Världens starkaste man-tävlingarna är mycket publikdragande och har enorma tittarsiffror på TV. 300 miljoner TV-tittare världen över lär vara lågt räknat och bara i USA vet man att 71 miljoner människor såg de senaste VM-tävlingarna. Denna typ av tävlingar passar alla TV-tittare i alla åldrar.

Och det fina med dessa tävlingar är enligt Magnus att alla förstår hur enormt starka de tävlande är. Man lyfter och bär stenar, bilar o.l. Man drar stora lastbilar, välter personbilar o.s.v. Vid vanlig tyngdlyftning är det svårt att få en uppfattning om hur tung skivstången är i verkligheten. Dessutom är vanlig tyngdlyftning mycket fråga om teknik.

- Själva iden med Världens starkaste man-tävlingarna är egentligen för att se vem som är den starkaste i världen, här går det inte att använda speciell teknik utan man måste visa vad man verkligen orkar lyfta, pressa, dra och bära, säger Magnus, som också berättar att hans mått runt överarmen är hela 58 cm när muskeln är spänd.

Många timmars träning

I fjorton år har Magnus tränat i sitt "eget gym". De första åtta åren 7 gånger i veckan, därefter "bara" 6 dagar per vecka.

– Sedan 93/94 har jag infört en ny sorts träning. Ju tyngre man blir desto mer vila måste kroppen ha annars finns risk att man blir övertränad. Därför tränar jag idag 4 – 5 gånger per vecka med kortare men intensivare pass där jag försöker lyfta så mycket jag någonsin orkar. Däremellan brukar jag lyfta en bil i bakkant och gå med den som en skottkärra så långt jag orkar eftersom det liknar lite av de grenar vi tävlar i, säger Magnus.

Dagligt värv i jordbruket

Gården där Magnus har sin normala sysselsättning äger och driver han tillsammans med brorsan och mor och far. Mjölk och kött är huvudprodukterna. Dessutom har man mycket skog eftersom gården ligger i södra Östergötland med den typiska blandade svenska naturen med jord, skog, berg och sjöar. Jordbruket driver man i aktiebolagsform.

I ladugården finns plats för 110 mjölkkor i modern varm lösdrift och totalt finns i djurstallarna drygt 250 djur.

Totalt brukar man 140 ha åker, ca 100 ha betesmark och ca 450 ha skogsmark. I ladugården finns en anställd och sommartid finns ytterligare en anställd, annars gör man det mesta i egen regi. Avverkningarna i skogen lejer man bort till entreprenörer men sköter utkörningen med egen maskin. Alla i familjen har sina ansvarsområden, mamma ansvarar för djuren, pappa för jordbruket och ekonomin, brorsan för skogen och Magnus för maskinerna.

Stort maskinintresse

Magnus har varit intresserad av traktorer sen tidiga barnaår. Därför var det naturligt att han fann Valtra Valmet 8950 Sigma Power som en mycket intressant traktor. Eftersom gården har mycket djur och man därför använder mycket kraftuttagsdrivna stora maskiner, hackar, pressar, gödseltunnor o.l. passar denna traktormodell perfekt, den är lätt, den är stark, och framförallt den har mycket effekt att ge på kraftuttaget.

Dessutom finns på gården en ny 8050, Valtra Valmets minsta sexcylindriga modell.

– Den är försedd med frontlastare och är den traktor vi använder mest. Vi vill gärna ha lastartraktorn med en 6:a, den blir lite stadigare eftersom vi har mycket tunga lyft, säger Magnus, som kan det här med traktorer.

Stark och uthållig med vilja att lyckas

Man måste beundra grabbarna Samuelsson när man tänker på hur oerhört mycket tid och annan uppoffring som krävts för att nå de stora framgångarna.

– Styrkan och kraften ligger den i generna, undrar vi, mamma och pappa är inte särskilt storväxta?

– Vi har mycket styrka bakåt i släkten på både mors och fars sida, säger Magnus, mycket av att vi lyckas ligger nog i anlag, någon sorts korsningseffekt. Hade jag fått en fotboll istället för skivstången när jag var liten hade jag nog ändå inte blivit en ny Maradona. Det handlar om läggning och intresse. Dessutom krävs ett bra levnads-mönster. På en lantgård arbetar man och rör sig kontinuerligt, man äter vid fasta tider, äter riktig näringsrik husmanskost o.s.v.

– Och så krävs det att någon ställer krav, inflskar pappa Göran lite underfundigt, det är alldeles för lite av den varan idag.

Förutom Magnus enorma styrka förundras vi över uthålligheten. Ett exempel var när han tar två normalstora motorsågar i varje hand och håller dom på raka utsträckta armar och klarar att stå så i nästan en hel minut. Det kan nästan jämföras med Valmetmotorernas enorma segdragningsförmåga, dom ger sig heller aldrig.

Framtiden?

När detta skrives är Magnus i mycket fin tävlingsform. Den största risken Världens starkaste man alltid står inför är skador, helt enkelt att något i kroppen inte håller. Eftersom det är fråga om så enorma tyngder och krafter finns alltid risken att något oförutsett kan hända. Dessutom är det här

**Att lyfta en traktor är omöjligt. Där-
emot är det fullt möjligt att lyfta den
delvis, särskilt om inte hela traktorn
visas i bild.**

Foto: Valtra arkiv

som i alla andra sporter mycket små marginaler, det kan vara dagsformen som avgör. En sak är dock klar; En gång Världens starkaste man, alltid Världens starkaste man.

■ Eric Andersson

Aktuell Dieselmotor- utveckling

Sisu Diesel, som ligger utanför staden Nokia (nära Tammerfors) i Finland har vuxit snabbt under senare år. Fabriken har utvecklat och tillverkat dieselmotorer i mer än 50 år.

Sisu Diesel har specialiserat sig på motorer för traktorer och olika typer av motorredskap i effektområdet mellan 50 och 350 hk. För Valtra Valmet HiTech-traktorer har en ny serie motorer med låga avgasemissioner mellan 80 och 200 hk utvecklats. Till Massey Fergusons stora traktorer i 8200-serien levereras lågemissionsmotorer med fem olika effektinställningar från 180 till 280 hk, och för Case och Steyr tillverkas fem nya lågemissionsmotorer i effektområdet 68 – 94 hk. Dessutom levereras nyutvecklade lågemissionsmotorer till ett flertal andra maskintillverkare, framförallt inom jordbruk, skogsbruk och entreprenadverksamhet.

Produktionsökning kräver investeringar

Produktionen av alla de ovannämnda motorerna har startat i början av detta år, samtidigt som montering av motorer har påbörjats i såväl Brasilien som vid Eicher Corporation i Indien.

Sisudiesel 420 DWRIE-motor som används i Valtra Valmet 6850 HiTech. Max effekt är 120 hk och max vridmoment är 490 Nm, högst på marknaden för fyrcylindriga traktorer.

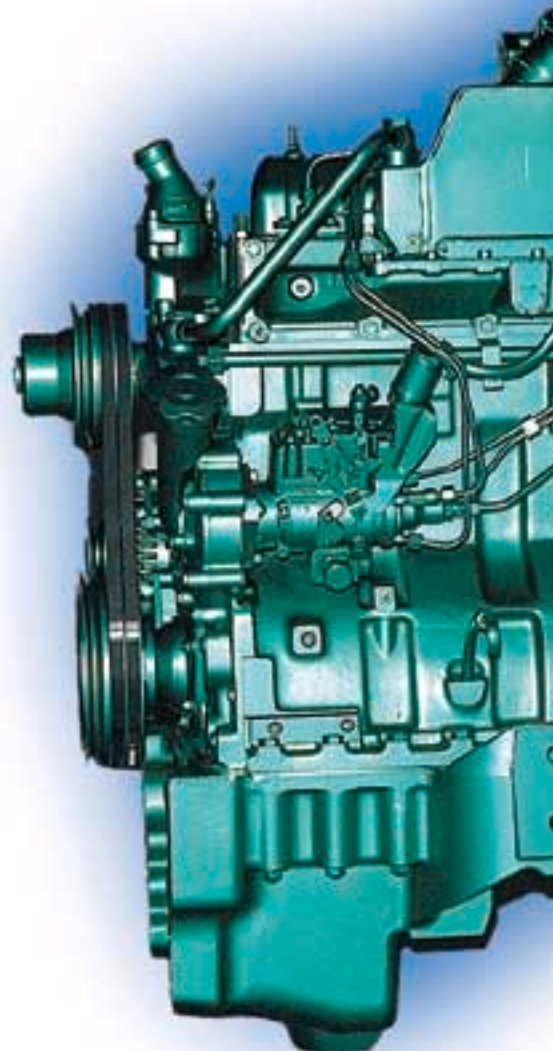
Automationsgraden vid bearbetning av motorblock och topplock har höjts. Målsättningen är att höja kapaciteten till 30 000 enheter per år. Monteringsbanorna har utökats och motorprovningen automatiserats. Utökade utrymmen på 3 000 m² för lackering, slutmontering och utleverans kommer inom kort att tas i anspråk. För närvarande produceras omkring 100 motorer per dag. Under första halvåret 1999 tillverkades mer än 10 000 motorer, vilket så sent som 1994 var hela årsproduktionen.

Lägre avgasemissioner

Redan förra året utvecklades alla motorer (undantaget traktormotorer till den europeiska marknaden) för att uppfylla EU-direktiv 97/68/EC om avgasemissioner från arbetsmaskiner (=motorredskap, ej traktorer). Motsvarande direktiv för traktorer väntas träda i kraft i Europa tidigast vid halvårsskiftet 2001. Beroende på USA-leveranser, där motsvarande krav redan trätt i kraft, efterfrågas emellertid redan nu lågemissionsmotorer av flera traktortillverkare. I Sverige finns önskemålet från många kunder med anknytning till kommuner och Vägverket, även om lagen ännu inte kräver så.

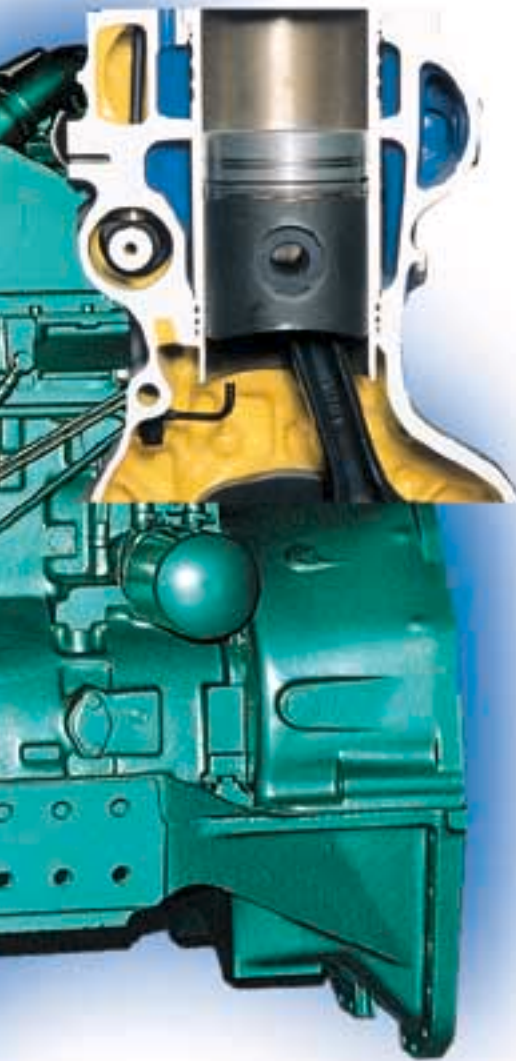
Effektivitet, tillförlitlighet och ekonomi

Betydande utveckling har även skett vad gäller motorprestanda, vilket märks tydligt bl a

i Valtra Valmets HiTech-modeller, där motorns vridmoment är mycket högt. I några modeller är momentstegringen 40 %, eller t o m ännu något högre. Dessutom kvarstår vridmomentet på en mycket hög nivå ända ner till varvtal under 1000 r/min, vilket ger motorn stor flexibilitet och underlättar igångkörning. Denna egenskap kallar vi Permatorque.

Med hjälp av det nya insprutningssystemet har även motorbullret reducerats. Insprutningstidpunkten kontrolleras exakt och varierar med motorns belastning och varvtal. Motorer med högt effektuttag utrustas med fläkt med viskonav, vilket sänker ljudnivån och förbättrar bränsleekonomin.

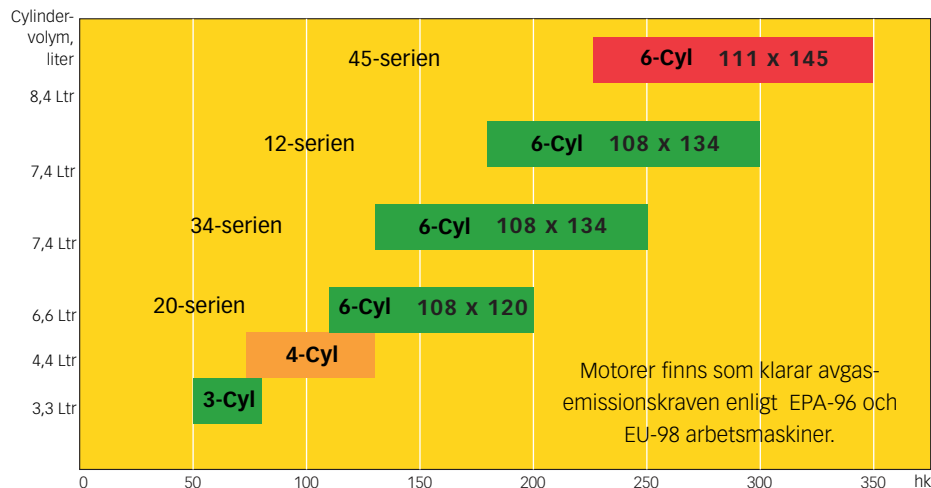
Våta cylinderfoder med mittstöd används i alla Sisudieslar. Mittstödet är en innovation som reducerar foder-vibrationerna till ett minimum, och därmed risken för kavitation. Våta foder sänker oljeförbrukningen till en mycket låg nivå och livslängden ökar väsentligt. Våta foder är även enkla att byta, efterbearbetning behövs ej.

En ny typ av flödeskontrollerad insprutare med lätt nål förbättrar förbränningen och ger högre tillförlitlighet. Högst effektuttag erhålls med intercooler, som dessutom reducerar bränsleförbrukningen och minskar kväveoxiderna. Bypass-turbo används på flera motorutföranden. Det förbättrar Permatorque-egenskaperna och begränsar luft-bränsleförhållandet vid höga belastningar, med minskade utsläpp av kväveoxider som följd.

Sisudieslarnas stabila uppbyggnad möjliggör uttag av hög effekt. Högsta effektuttaget ur en fyrcylindrig 420-motor är 120 hk med ett maximalt vridmoment på hela 490 Nm. De flesta konkurrenter behöver sexcylindriga motorer för att erhålla motsvarande prestanda. Den korta och lätta fyrcylindriga motorn medger användning av kort hjulbas, som ger hög smidighet tillsammans med höga prestanda. För den som föredrar det, finns givetvis även den sexcylindriga 620 HiTech-motorn med motsvarande prestanda. De våta cylinderfoderna med stöd på mitten, minimerar formförändringar och vibrationer i cylindrar-

Foto: Valtra arkiv

Motortyperna som produceras av Sisu Diesel Inc., efter cylindervolym och effekt. Effektområdet mellan 50 och 350 hk är intäckt.

na, vilket är förutsättningen för en oljeförbrukning som är mindre än 0,1 % av bränsleförbrukningen. I praktiken behöver olja aldrig fyllas på mellan oljebytena. Låg oljeförbrukning är dessutom en förutsättning för låga avgasemissioner, särskilt vad gäller kolväten och partiklar. Den låga vibrationsnivån eliminerar den annars så vanliga risken för kavitation på cylinderfoderna.

Utmaningar för framtiden

Att avgasemissionerna måste sänkas ytterligare står helt klart, och det är viktigt att göra det på ett kostnadseffektivt sätt. För arbetsmaskiner (ej traktorer) beräknas emissionskrav enligt Steg 2 träda i kraft någon gång mellan 2002 och 2004 (för traktorer är Steg 1 alltså ännu inte beslutat, varför Steg 2 sannolikt kommer att träda i kraft vid en senare tidpunkt). Huvudinriktningen är att reducera utsläppen av kväveoxider och partiklar.

Elektroniska regulatorer som är användbara på motorer i traktorer och arbetsmaskiner kommer att bli tillgängliga inom en snar framtid. Redan på Agritechnika-utställningen i Hannover 1997 tilldelades Valtra guldmedalj för den elektroniskt reglerade dubbeleffekten i Sigma Power.

Kraven på minskad bullernivå kommer att öka, liksom önskemålen om förlängda serviceintervaller. Pålitlig, lång och effektiv drift kommer att bli alltmer betydelsefullt. En sänkning av motorvarvtalet bidrar starkt till att uppfylla dessa mål, men erfordrar en kraftig uppbyggnad av såväl motor som transmission för att man ska kunna bibehålla höga prestanda.

Effektivitet och ekonomi kommer att vara nyckelord i framtiden. Huvudmålet för Sisu Diesel är att nå dessa mål på ett bra sätt för att säkerställa konkurrenskraft och tillväxt.

■ Mauno Ylivakeri

Vi besöker flygfältet i **Linköp**

Foto: Eric Andersson

Valmet 8400 i arbete framför stationsbyggnaden på Linköpings flygplats. För en oinvigd kan det se lite konstigt ut med en traktor som hela tiden backar sig fram. Den invigde ser det praktiska i att även kunna arbeta bakåt med en traktor.

Flygfältet i Linköping är känt för att alldeles bredvid landningsbanan ligger de stora flygplansfabrikerna som tillverkar JAS 39 Gripen, marknadens kanske modernaste stridsflygplan, och tidigare också de populära matarplanen Saab 340 och 2000. Dessa båda sistnämndas produktion har tyvärr upphört under detta år, orsaken sägs vara att flygbolagen inte längre vill köpa propellerdrivna flygplan. Att man dessutom på "Saabfältet", som Linköpings flygplats populärt kallas, använder traktorer av fabrikat Valtra Valmet gjorde inte vårt besök mindre intressant. En splitter ny 8150 HiTech för transporter inom industrin och en 8400 för skötsel och renhållning av flygfältet.

Eftersom JAS-produktionen är militär är det rigorösa bestämmelser för att ta sig in på flygplatsområdet. Därför möts vi redan utanför entrén av Kenneth Johansson, som är chef för flygfältets skötsel och med hans hjälp får vi våra tillstånd, t.o.m. för fotografering.

Det första vi ser när vi kommer innanför grindarna är en Valmet 8400 som klipper gräs, en gul 140-hästare för gräsklipparen, och som dessutom kör baklänges.

– Varför har ni så stor traktor till gräsklippningen, undrar vi?

– Tack vare att Valmets traktorer är så lätta kan vi ha en stark traktor, säger Kenneth, det har vi nytta av vid andra arbetstillfällen.

Både dubbelkommando och frontlastare

Flygfältets 8400 är rikligt utrustad. Den har t.ex både frontlastare och frontlyft med kraftuttag, dessutom är den alltså utrustad med Twin Trac, dubbelkommando.

– Tack vare att vi har gräsklipparen monterad bak och kan köra bakåt slipper vi köra ner något gräs i hjulspåren, påpekar Kenneth, därför har vi alltid fina och välklippta gräsytor.

– Vintertid har vi snöslungan monterad för körning bakåt, då är dubbelkommandot till stor nytta. I frontlastaren har vi då snöskopan för att lyfta bort den snö som inte är lämplig att blåsa bort, säger Kenneth, och syftar då på att traktorföraren klarar mycket av snöröjningsjobbet på egen hand och med ett och samma ekipage.

Snöröjningen är förresten något av det viktigaste Kenneth har på sitt ansvarsområde. Han demonstrerade t.ex den friktionsindikator man har monterad i bilen. Med den kan han utläsa bromsvärdena för banan och

meddela flygledartornet eftersom han har direkt radiokontakt med flygledningen både från bilen och från en liten bärbar radio.

Internationell trafik

Under vårt korta besök på Linköpings flygfält startar och landar flera JAS-plan. Det är öronbedövande då när ett sådant krutpaket drar iväg. Betydligt behagligare låter det när de civila Saabplanen startar.

Linköping har idag fasta flyglinjer till Kastrup i Köpenhamn, Arlanda i Stockholm och Landvetter i Göteborg. Dessutom har Saab tre egna turer per vecka till London eftersom man samarbetar intimt med British Aerospace. På turerna till Stockholm/Arlanda är det just Saabplanen 340 som används.

Gamla anor

Linköping har mycket gamla traditioner som flygplanstillverkande stad. Det första egenkonstruerade flygplanet var av militär modell, kom 1938, och fick beteckningen B 17. Det finns ett flygande exemplar av modellen och detta exemplar fick flyga mycket i samband med Saabs 60-årsfirande 1997. En annan rolig epok i Saabs historia är det passagerarplan som byggdes på 40-talet. Planet skulle ha beteckningen Saab 90 men kom att kallas Saab Scandia och skulle

ing

konkurrera med de då välkända Junkers "Tante Ju" och Douglas DC 3:a.

Produktion pågick några år in på 50-talet, men dom stora försäljningsframgångarna uteblev tyvärr.

Idag är det endast den militära flygplansproduktionen som går vidare. Dagens JAS 39 Gripen får föra de gamla traditionerna vidare från så'na storheter som Tunnan, Lansen, Draken och Viggen.

■ Eric Andersson

Kenneth Johansson (th) tillsammans med dagens traktorförare Håkan Ignell. Sikten över gräsklipparen är bra tycker Håkan som även i övrigt berömmar hytten på Valmet 8400.

Foto: Eric Andersson

VALTRA VALMET

www.valtra.se

Gå med i teamet! Varm i vinter

Vinterjacka

40 % polyamidi
60 % bomull
foder 100 % polyester
Storlekar: S-XXL

Vintermössa med skärm

100 % ylle med
mockaskärm
En storlek (justerbar)

Stickad vintermössa

100 % akryl med
bomullsfoder
En storlek

Tröja

100 % bomull
Storlekar: S-XXL

Väst

Vändbar i svart och rött
74% polyester/26 % bomull
Storlekar: S-XXL

Ryggsäck

Hög kvalitet med fäste för
mobiltelefon/solglasögon.

Paraply

Elegant paraply
med trähandtag.

Vinteroverall

60 % bomull /
40 % polyester
Varmfodrad
**Storlekar: 46-68,
barn: 100-160 cm**

Fråga efter dessa, och många andra artiklar ur Valtra Valmet kollektionen hos din lokala återförsäljare.

PARTEK

Fårö - lamm och ainbuskar

Är man väl på Gotland är inte steget långt till Fårö. Staten bjuder på resan, de 1300 meterna som måste avverkas med bilfärjan, över Fårösund. Färden tar sju minuter

För många är Fårö känt som semesterparadiset för artister, konstnärer och politiker. Och visst är det en härlig ö för att njuta semester, även för vanligt folk. Bl a har denna märkliga ö ett av vårt lands bästa värden för antalet soltimmar, dessutom har man helt fantastiska badstränder och sanddyner.

Rickard och Lennart Johansson, Dämba gård, framför ett av gårdens får-gift och den stora Valmeten.

Ja, antalet soltimmar klagar ingen på, vinden däremot kan bli lite påfrestande ibland. Så pass att de enbuskar, som vi säger på rikssvenska, som växer på hållmarkerna på öns västra del, föredrar att växa efter marken istället för att växa uppåt. Lammen då? Ja hela öns jordbruk domineras på något vis av lammproduktion. Även där skiljer sig språket lite från rikssvenskan eftersom det vi kallar får kallar gotlänningar och fåröbor för lamm. Och det vi kallar lamm kallar dom för lammungar. Det finns endast tre besättningsar med mjölkproduktion, ett fåtal som driver nötköttproduktion, resten producerar lammkött.

På tal om bilfärjan. Fåröborna har fått rösta om de vill ha broförbindelse med Gotland eller inte. Resultatet blev blankt nej, man var helt enkelt rädda för att ta död på

mycket av öns identitet och en bro skulle också riskera nedläggning av såväl skolor som affärer.

Valmettraktorer och lammproduktion

Vi ska besöka ett par lammproducerande bröder strax norr om färjeläget, vi ska till Dämba gård och möta bröderna Johansson. Vi träffar bara den ena brodern Lennart, Gunnar var tyvärr inte hemma. Däremot är pappa Rickard med när vi träffas vid kaffebordet.

Vår första fråga tycker vi bör bli om jordbruket på Fårö. Hur är det?

– Ja, säger Lennart med ett småleende i mungipan, det är litet.

Efter detta givande svar frågar vi om odlingen på den egna gården?

– Vi odlar mest gräs och lite vårsäd, allt till foder åt lammen, säger Lennart.

Lammkött är alltså gårdens huvudproduktion?

– Ja, vi har ca 125 modertackor och i år har dom producerat ca 200 lammungar. Det var en dålig vår och ovanligt många ungar klarade sig inte.

Dämba gård består av ca 250 ha totalareal och är därmed en ganska stor gård. Den brukade åkerarealen är ca 50 ha.

Foto: Eric Andersson

Foto: Eric Andersson

Fårös stolthet, Raukarna, reser sig lite trolskt, nästan som sagofigurer från en annan värld, ur strandens grova kalkstensgrus.

Så småningom kommer vi in på ämnet maskiner. Vi håller oss till det viktigaste, dragkraften.

Traktorparken består av två Valmet, en 455 och en 6600.

– 66:an är en riktig ”klump”, säger Rickard, tacka vet jag 455:an, det är en trevlig traktor, lättkörd och lättmanövrerad.

Den har t ex Autocontrol, elektronisk manövrering av redskapslyften, och är lätt och smidig, så undra på att pappa Rickard tycker om den. Han tycker om 66:an också men tycker den är stor och tar hellre den mindre om han får välja.

Turbinkoppling och HiShift

Bröderna kör mycket borta, kör m.a.o. åt andra, rätt mycket i foderhantering med t ex rundbalspressen. Därför är också båda traktorerna utrustade med frontlastare.

Eftersom 66:an används så mycket för frontlastarjobb uppskattas särskilt turbin-kopplingen, som gör det möjligt att starta mjukt och smyga fram hur sakta som helst, och utan att riskera motorstopp.

– Turbinkoppling i kombination med den elmanövrerade kopplingen är suveränt för vår del, tycker Lennart, och tänker då i första

hand på alla dessa rundbalar som ska hanteras åtskilliga gånger innan de når djurmagarna.

Valmet 6600 införskaffades hösten 1997 och 455:an hösten 1994. Dessutom har man ett par äldre småtraktorer, bl a en 28 år gammal Volvo BM 430 som gått klanderfritt 12.000 timmar.

Dialekt kan ibland vara svårt

Innan vi for till Fårö varnades vi för att språket ibland kan vara svårt. Visst var så fallet, men istället för att se det som ett problem gläds vi över att alla våra landsändar har sin egen dialekt och sina egna uttryck.

På Dämbas marker finns t ex två Lammgift! Vad kan nu det vara? Jo, det är ett hus som ligger ute i betesmarkerna och används i lammhanteringen. Vågar vi översätta det till lammhus, kort och gott?

Lite speciellt med dessa lammgift är att de är täckta med agtak. Ag är ett slags gräs, nästan likt vass, och växer i de sk agmyrarna. Dessa myrar är så pass grunda så när sommarens sol och värme torkat ut dem tillräckligt kan man med traktor och gammaldags slätterbalk slå det som sedan

ska läggas som taktäckning. Ett vällagt agtak kan hålla upp till femtio år, och idag läggs ett nytt tak varje år på ön. Det innebär att det finns ett ”täckarlag” som kan sin sak och för en gammal fin tradition vidare.

– Då går det åt mycket dricka, infliker Rickard, och syftar givetvis på att det oftast brukar vara torrt och varmt när jobbet utförs, inte bara att det görs under festliga former.

Det är en stor turistattraktion och folkfest när täckarlaget varje sommar visar sitt kunnande och visar hur det gick till förr i tiden när taken skulle täckas.

Håller kulturen vid liv

En annan rolig sak som Rickard visar oss kallar han för sojde.

Vad är nu detta? Ja, översatt utan omsvep skulle vi säga tjärda. Man har helt enkelt en plats anordnad för att producera egen trä tjära. Vi får se både anläggningen och resultatet, alltså tjäran.

– Av ca 7m³ ved får vi mellan 3 och 400 liter trä tjära, säger Rickard, en produkt som används till båtar, husväggar, grindar och dörrar.

I vanliga fall brukar man göra tjära av tallstubbbar och rötter men på Fårö kan man göra tjära av hela tallarna. Eftersom dessa tallar oftast har växt på ren hällmark har dom växt mycket långsamt och utgörs nära nog uteslutande av kärnved. Att dom är knotiga, vridna, korta och överhuvudtaget vindpinade försämrar inte deras tjärproducerande förmåga. Även produktionen av tjära tillhör det man kallar kulturarv. Det är roligt att man kan bibehålla ett gammalt hantverk.

Så här års är Fårö ganska folktomt och glesbefolkat. Hur är det när turisterna kommer? Lider ni av dom?

– Nej, det enda vi märker är att trafiken ökar drastiskt, det blir svårt att komma fram med traktorerna på vägarna. Men för många är turisterna en möjlighet att överleva på ön.

Den bofasta befolkningen på ön var vid senaste årsskiftet 618 personer.

Lennart och brorsan är födda på Dämba gård och även pappa Rickard är genuin Fåröbo. Dom kan sin ö. En ö som dom älskar, här vill dom verka och här vill dom bo.

■ **Eric Andersson**

Lillvalmet

Valmet Tourula Fabrik, tidigare Statens Gevärsfabrik, i Jyväskylä var experter på precisionsarbete och serieproduktion, vilket är bakgrunden till att traktorprojektet startades i Tourula i april 1951. Projektledare var en ung diplomingenjör, Olavi Sipilä, som hade förmågan att omsätta kundönskemål i produktutveckling. Tre av de första tio prototyperna av Valmettraktorer ställdes direkt till förfogande hos lantbrukare i mellersta Finland. Deras positiva reaktioner gav fabriken stöd att fatta beslut om att under 1952 tillverka den första serien om 75 traktorer.

Valmet 15, modell A

Produktionsprogrammet för 1953 var verkligen ambitiöst, 1000 traktorer. Produkten, Valmet 15 eller modell A, introducerades på en marknad, där det fanns ett stort behov av små traktorer. Den ersatte ett par hästar. I efterkrigstidens Finland fanns det tiotusentals nya små lantbruk som befolkades av hemvändande soldater och människor som evakuerats från Karelen. Någon annan produkt än traktorer hade varit otänkbart att börja tillverka.

Motorn utvecklades av Linnavuorifabriken, som under kriget hade specialiserat sig på tillverkning av flygmotorer. För traktorn valde man en fyrtakts, fyrcylindrig förgasarmotor som startades på bensen, för att sedan drivas med fotogen. Cylindervolymen var 1,5 dm³ och effekten ca 15 hk vid 2 000 – 2 200 r/min.

Växellådan hade tre växlar framåt och en bakåt. Kopplingsdiametern var 8 tum och styrsystemet var helt mekaniskt, ganska naturligt med tanke på traktorns ringa vikt, 780 kg. Till en början var även redskapslyften mekanisk. Med viss fjäderassistans lyftes redskapen upp med en lång spak. Plog, harv, slåttermaskin och släpkärra var basredskapen till en början.

1954 visade sig bli Valmets verkliga genombrottsår. Produkten introducerades på lantbruksmässorna under sommaren och i september levererades den 2000:e traktorn från fabriken.

Lillvalmet fick flera smeknamn, det mest populära var "Tagg-trådsspännaren".

Valmet 20

Försäljningen ökade nu snabbt. Under våren 1955 levererades Valmettraktor nr 3 000, och den första negativa kritiken började noteras. Motoreffekten uppfattades som låg i jämförelse med Ferguson "Grälle", som hade ca 20 hk, och dessutom hydraulisk lyft.

Hjälpen var dock nära. Den 20 maj presenterades den förbättrade Valmet 20 för inbjudna gäster och press. Motoreffekten var väsentligt högre, 19,5 hk för fotogentraktorn och 22 hk för bensinvarianten. Motortyperna benämndes 4035 P eller B.

Den viktigaste förbättringen var emellertid den hydrauliska lyften, som till

en början var extrautrustning, men senare blev standard. Framaxeln ändrades från rörkonstruktion till ett utförande med fyrkantstålbalk. Efter dessa förstärkningar vägde traktorn 900 kg.

Produktförbättringarna mottogs väl och produktionstakten steg i början av året till 16 traktorer per dag. Efter sommarsemestern ökades takten till 20 per dag. Under 1955 levererades 571 traktorer av modell A och 1 511 av Valmet 20. Under åren 1951-1963 levererades sammanlagt omkring 9 000 st Lillvalmet.

I dag är Lillvalmet ett populärt objekt för samlare. I Finland finns t o m en speciell Lillvalmetklubb. På internetadressen www.valtra.com finns ytterligare information under "Suomi", "Historia" och "Pikku-Valmet-Kerho". Texten finns tyvärr bara på finska, men där finns många intressanta foton och en tidig Valmet 20-broschyr på engelska.

■ Hannu Niskanen

Olavi Sipilä, Valmettraktorns upphovsman, demonstrerande en Valmet 15.

Foto: Valtra arkiv

Regelbunden service lönar sig

Valtra Valmet traktorer är byggda för att vara lättservade. Redan när utvecklingen av en ny traktormodell påbörjas, finns från allra första stund med i bilden att nödvändiga serviceåtgärder ska vara lätta att utföra. Serviceexperter medverkar vid olika skeden i utvecklingsarbetet, kontrollerar konstruktionen och testar många serviceåtgärder praktiskt redan från första prototypstadiet. Detta för att säkerställa att varje modell som släpps ut på marknaden innehåller det välkända Valtratemat ekonomiskt, enkelt handhavande som även innefattar underhåll och lättillgängliga servicepunkter. Kortast möjliga stilleståndstid för underhåll medverkar i sin tur till låga driftskostnader.

Regelbundet underhåll kräver alltså liten tid, och mer tid blir kvar till effektivt arbete. Vi rekommenderar att du anlitar professionella och av Valtra auktoriserade serviceverkstäder med välutbildade mekaniker eftersom de har rätt utrustning, verktyg och information för att ta sig an alla tänkbara problem som kan uppstå med din traktor. När du låter återförsäljaren ta ansvar för underhållet kan du dessutom koncentrera dig på ditt eget arbete; lantbruk, entreprenaduppdrag, eller vilken annan sysselsättning som ger dig dina inkomster.

Ifylld servicebok är en försäkring och värd pengar

Vid service sätter Valtraåterförsäljaren sin stämpel i det Servicehäfte, som tillsammans med instruktionsboken levereras i en mapp. Servicehäftet innehåller viktig information om service och garanti samt har rutor att fylla i, som täcker hela underhållsprogrammet enligt körtimmar och årliga kontroller. Förutom minskat stillestånd för traktorn, ger ett noggrant följt underhållsschema många andra fördelar. Tillsammans med din återförsäljare kan du lägga upp det service-schema som bäst passar dina arbetsperioder. Resultatet är att traktorn bibehålls i gott skick, livslängden ökar och reparationskost-

Foto: Valtra arkiv

Valtra Servicesats är en detalj som gör regelbundet underhåll enkelt och säkert: Alla delar som behövs för en service samlade i ett paket och med garanti.

naderna minskar. Dessutom undviks oplanerade avbrott i arbetet.

En traktor i gott skick har dessutom högre andrahandsvärde. Det bevis på regelbundet underhåll av auktoriserad verkstad, som finns i Servicehäftet är också ett bevis på att traktorn har blivit väl skött. Detta innebär i sin tur att även nästa ägare kan påräkna många lönsamma körtimmar.

■ Paavo Korhonen

A grid showing maintenance schedule entries for years 1999 to 2008. The grid is organized into two columns and six rows. Each row represents a year, with the year number prominently displayed in the center. The text 'Årlig service' is visible at the top of each column. The grid is part of a larger document, likely a maintenance manual or service book.

Årlig service	Årlig service
1999	2000
2001	2002
2003	2004
2005	2006
2007	2008

Utdrag ur underhållsschemat i Servicehäftet

B

Tyck till om Valtra Team!

Vi vill gärna veta vad du tycker om Valtra Team.

Har du förslag på bra reportage eller några andra tips? Kanske saknar du något eller bara vill ge ett utlåtande vad du tycker om Valtra Team. Välkommen med dina idéer och förslag.

Skriv till Valtra Traktor AB, Box 1102, 631 80 Eskilstuna, märk kuvertet Valtra Team. Du kan också faxa på nummer 016-14 24 10 eller maila på infomaster@valtra.se.